

Nr 40.

Ankom till Riksdagens kansli den 16 april 1912 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra mönsterskrifvarbostället Bjufstorp nr 4, 8 i Malmöhus län, äfvensom en i ämnet väckt motion.

(1:a Afd.)

I en till Riksdagen den 9 februari 1912 aflåten, till jordbruksutskottets förberedande granskning hänvisad proposition, nr 29, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att elfva med litt. a, b, c, d, e, f, g, h, i, j och k betecknade, till förra mönsterskrifvarbostället Bjufstorp nr 4, 8 om $\frac{3}{4}$ mantal i Bjufs socken af Malmöhus län hörande lägenheter må från berörda egendom upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfa egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

Departementschefen har till berörda statsrådsprotokoll i detta ärende anført följande:

»Vid en under år 1910 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1913 af förra mönsterskrifvarbostället Bjufstorp nr 4, 8 om $\frac{3}{4}$ mantal i Bjufs socken af Malmöhus län, hvilken egendom lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning af lägenheter från egendomen.

Med anledning häraf har domänstyrelsen med skrifvelse den 15 april 1911 underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid öfverlämnat instrument öfver berörda förrättning samt öfriga ärendet rörande handlingar, däribland af kommissionslandtmätaren Axel Nilsson år 1909 öfver egendomen upprättad karta med beskrifning samt af t. f. extra landtmätaren J. Gordh år 1910 upprättade

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 10 saml. 25 häft. (Nr 40.)

kartor med beskrifningar öfver till försäljning föreslagna lägenheter jämte styckningsförslag.

Af handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 1.6 mil från Hälsingborg och 0.12 mil från Bjufs järnvägsstation, innehåller en sammanlagd areal af 76 hektar 5.3 ar, hvarjämte egendomen har andel uti Bjufs markelag tillskiftad jord inom Billesholms kungsgårds område.

I fråga om upplåtelse från egendomen af lägenheter hafva uppskattningsmännen föreslagit, att fem å egendomen befintliga, med innehafvarna tillhöriga hus bebyggda bostadslägenheter, som å kartan betecknats med bokstäfverna g, h, i, j och k, måtte till innehafvarna försälas med här nedan upptagna, å förberörda kartor till gränserna utmärkta områden och mot följande saluvärden, nämligen:

litt. g, omfattande 2.63 ar, för 105 kronor;

litt. h, omfattande 2.45 ar, för 100 kronor;

litt. i, omfattande 9.59 ar, för 380 kronor;

litt. j, omfattande 4.16 ar, för 165 kronor; samt

litt. k, omfattande 5.56 ar, för 330 kronor.

Därest nämnda lägenheter icke komme att försälas, hafva desamma arrendevärderats till respektive 7 kronor 50 öre, 7 kronor 50 öre, 20 kronor, 10 kronor och 20 kronor.

Vidare hafva uppskattningsmännen ansett den del af egendomen, som vore västligast belägen, särdeles väl lämpa sig att försälas till mindre jordbrukslägenheter eller till så kallade egna hem. Denna del vore nämligen långt aflägsen från egendomens åbyggnader och åkern därstädes passande för småbruk, ity att där icke förekomme någon svårbrukad lerjord. Uppskattningsmännen hafva därför föreslagit, att ifrågasvarande område skulle styckas i sex lotter på sätt utmärkts å förstnämnda karta och försälas mot nedanstående saluvärden:

Litt.	Nr å kartan.	Areal åker		Saluvärde kronor.
		hektar.	ar.	
a	af 38	5	10.1	5,100
b	af 38	5	10.1	5,100
c	af 34—36	4	04	4,040
d	af 35 och af 36	4	04	4,040
e	41	4	19.8	3,780
f	40	3	62	3,250
Summa kronor				25,310

Då det vore anledning antaga, att Malmöhus läns egnahemsförening komme att afgifva anbud å området i dess helhet i syfte att försälja detsamma till egnahemslägenheter, hafva uppskattningsmännen ansett att, om dylikt anbud gjordes och försäljning på sådant sätt komme till stånd, saluvärdet borde nedsättas till 24,800 kronor. För den händelse området icke komme att försäljas, har detsamma åsatts ett arrendevärde af 1,265 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet har biträdt uppskattningsmännens förslag om försäljningen.

Domänstyrelsen, som jämväl tillstyrkt nu ifrågavarande upplåtelser, har tillika meddelat, att sydsvenska kraftaktiebolaget genom nådiga resolutioner den 19 februari 1909 erhållit tillstånd att intill den 2 oktober 1948 hafva elektriska högspänningsledningar framdragna öfver ifrågavarande egendom, samt att med stöd af bemyndigande i nämnda resolutioner domänstyrelsen fastställt ersättning att utgå en gång för alla till kronan för ledningarnas framdragande öfver egendomen å uppsatta stolpstöd. Enligt under hand ingånget meddelande från domänintendenten i länet befunne sig samtliga stolpstöden för ledningarna å den del af egendomen, som föreslagits till försäljning.

För egen del har jag intet att erinra emot de sålunda ifrågasatta upplåtelse-*Departements-*
upplåtelse-*chefen.* från berörda kronoegendom. Emellertid torde vid dessa upplåtelser förbehåll böra göras om beståndet af ofvannämnda sydsvenska kraftaktiebolaget medgifna rättighet beträffande kraftledningars framdragande öfver vissa af försäljningslotterna; och torde jag, sedan Riksdagens medgifvande till upplåtelse-*Departements-*
upplåtelserna inhämtats, få göra den framställning, som i detta hänseende kan erfordras.»

Med anledning af ifrågavarande proposition har inom Andra kam-*Motion.*
maren af herr *Christiernson* väckts en motion, nr 269, däri föreslagits, att Riksdagen må medgifva, att den med nr 2 betecknade, till förra mönsterskrifvarbostället Bjufstorp nr 4, 8 om $\frac{3}{4}$ mantal i Bjufs socken af Malmöhus län hörande lägenheten må från berörda egendom upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser, samt att saluvärdet måtte sättas till högst 45 öre pr kvadratmeter.

Till stöd härför har motionären anfört följande:

»I proposition nr 29 föreslår Kungl. Maj:t, att 11 till förra mönster-skrifvarbostället Bjufstorp nr 4, 8 om $\frac{3}{4}$ mantal i Bjufs socken hörande lägenheter må från berörda egendom upplåtas. Lägenheterna äro betecknade med litt. a, b, c, d, e, f, g, h, i, j och k. Emellertid finnes på ifrågavarande egendom ännu en lägenhet, på kartan betecknad som nr 2, hvilken icke är i den kungl. propositionen hvarken föreslagen till försäljning eller ens omnämnd. Ifrågavarande lägenhet är, som en del af de till försäljning föreslagna, redan bebyggd och torde äfven böra upplåtas till innehafvaren mot skälig köpeskilling. Det kan nämligen inte ligga i statens intresse att slopa berörda egna hem, hvilket säkerligen kan riskeras, om Riksdagen icke fattar något beslut om hur med denna lägenhet skall förfaras vid hufvudgårdens utarrendering. I så fall kunde ägaren af byggnaderna å nr 2, en småbrukare, som värderar desamma till 1,500 kronor, kanske få gå ifrån sitt hem utan att få ersättning för sin egendom. Då vidare denne småbrukare i meddelande till mig förklarar sig intet högre önska än att allt fortfarande få kvarbo i sitt hem, har jag ansett rättvisan kräfvat, att äfven han sättes i tillfälle att få tillösa sig den jord, hvarå hans byggnader äro belägna.»

Utskottet.

Med anledning af propositionen har utskottet icke något att erinra.

Beträffande den i motionen åsyftade lägenheten förekommer i instrumentet öfver den i statsrådsprotokollet omförmälda, år 1910 hållna uppskattningsförrättningen för förnyad utarrendering af ifrågavarande hemman följande yttrande af uppskattningsmännen:

»Härefter togs i öfvervägande hvilka delar af egendomen, i den mån dessa nu innehafvas af lägenhetsinnehafvare, som utan egentlig skada för densamma kunna frångiljas och försäljas. Hvad då först angår den å kartan med 2 betecknade ägofiguren och som innehafves af änkan Anna Andersson, anse vi icke denna lägenhet böra försäljas. Denna lägenhet ligger utmed hemmanets utfartsväg och ganska nära» (omkring 200 meter ifrån) »byggnaderna, hvarför det icke af oss anses lämpligt att tomten komme att ägas af annan än kronan. Husets ägare har redan nu, utom den bostad hon själf nyttjar, borthyrda lägenheter för två familjer, och huru många där kunde komma att uppstå, om tomten försälldes, kan icke förutses, men att många obehag för en arrendator kunde uppstå genom att så nära intill byggnaderna hafva en del arbetarefamiljer torde vara uppenbart, och om det skulle blifva nödigt att vid egendomen uppföra stathus är platsen där eller därtill

den mest lämpliga. Änkan Anna Andersson torde däremot i sin lifstid få nyttja tomten emot en årlig afgäld till arrendatorn af 20 kronor, men vid hennes frånfälle bör byggnaden ovillkorligen borttagas.»

Uppskattningsmännen ansågo således, att lägenheten å ägofiguren nr 2, hvilken enligt den i propositionen omförmälda af kommissionslandtmätaren Axel Nilsson år 1909 öfver egendomen upprättade karta med beskrifning har en areal af 8 ar 60 kvadratmeter, icke borde afskiljas från egendomen; och hafva de ej heller, såsom gifvet är, förebragt någon utredning i sådant syfte. De myndigheter, som därefter haft ärendet under handläggning — Kungl. Maj:ts befallningshafvande, domänstyrelsen och vederbörande departement — hafva ej heller, såvidt handlingarna utmärka, yttrat sig om lägenhetens försäljning, synbarligen beroende därpå, att hvarken från uppskattningsmännens sida eller från annat håll framställning därom gjorts. Vid sådant förhållande, särskildt med afseende å hvad uppskattningsmännen anfört, finner utskottet, att det skulle vara synnerligen betänkligt att på enskild motionärs utan någon som helst utredning åtföljda förslag besluta om lägenhetens försäljning. Och att en eventuell försäljning föregående utredning är af behovet påkallad, därom är den behandling, de till försäljning föreslagna bostadslägenheterna undergått, ägnad att öfvertyga. Dessa lägenheter, liksom den med motionen åsyftade, återfinnas nämligen å förenämnda karta och beskrifning såsom ägofigurer med angifven nummerbeteckning och areal, medan samma lägenheter föreslås till försäljning under bokstafs-beteckning och med andra arealer än de i beskrifningen angifna. Detta beror, såsom det i uppskattningsinstrumentet heter, därpå att, »då de tomter, som sålunda föreslagits att försäljas, i vissa afseenden nu hafva oregelbundna gränser, utmärktes på marken nya gränser för områdena», hvarefter dessa af landtmätare uppmättes och affattades å karta. Att en sådan gränsreglering äfven tarfvas beträffande den lägenhet, hvarför motionären intresserat sig, torde ingalunda vara uteslutet. Och dessutom torde den för bestämmandet af köpeskillingen för lägenheten föreslagna beräkningsgrunden, högst 45 öre för kvadratmeter, ej kunna vara annat än tämligen godtyckligt vald.

Enligt hvad som meddelats utskottet, har innehafvaren af lägenheten vid uppskattningsstillfället änkan Anna Andersson numera aflidit, och lägenheten öfvergått till en måg till henne, den i motionen omförmälda småbrukaren, åt hvilken motionären uppgifver sig vilja rädda hans redan innehafvande egna hem. Därigenom har frågan kommit i annat läge än vid tiden för sist förrättade uppskattning. Visserligen kan den nuvarande innehafvaren, som enligt utskottet meddelade upp-

gifter lär vara en välkänd och skötsam person, icke länge hafva varit i besittning af berörda lägenhet. Men då lägenhetens bestånd som eget hem eljes kan äfventyras synes det utskottet rättvist, att, innan nytt kontrakt med arrendatorn afslutas, innehafvaren af lägenheten i fråga sättes i tillfälle att efter i vanlig ordning skedd uppskattning ansöka om köp af jorden å sin lägenhet. Däremot har icke utskottet kunnat tillstyrka motionen i sådant syfte, att Riksdagen redan nu skulle besluta lägenhetens försäljning mot af motionären föreslaget eller eljes utan reelare grunder satt pris.

Utskottet hemställer alltså,

a) att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förvarande proposition; samt

b) att Riksdagen i anledning af herr Christiernsons motion i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte begära att, innan arrendekontrakt afslutas med arrendatorn, nuvarande innehafvaren af den med nr 2 betecknade, till förra mönsterskrifvarbostället Bjufstorp nr 4, 8 om $\frac{3}{4}$ mantal i Bjufs socken af Malmöhus län hörande lägenheten måtte beredas tillfälle att efter skedd uppskattning få sin önskan om köp å lägenheten i vanlig ordning pröfvad.

Stockholm den 16 april 1912.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

I beslutet hafva deltagit: från *Första* kammaren: A. T. Odelberg, G. L. De Geer, G. Tamm, A. H. Fahlén, E. A. Lindblad, A. Pers, A. H:son Wachtmeister, J. E. Berggren; från *Andra* kammaren: D. Persson i Tällberg, N. Persson i Malmö, G. Odqvist, R. G. Hamilton, G. A. E. Kronlund, S. Linders, P. O. Lundell, P. Hellström.
